

Signor Giannino.

Humoreska. Spisal R. Murnik.

I.

»Hočeš li ga ljubiti
i danju i nočju?
Tvoja ljuba plače,
ali kaže: »Hoću!«

Stanko Vraz.

Gam gôri visoko na strehi Prikopčeve hiše je sedel oblastno in gledal modro doli na prostorno dvorišče, on, vseh mačkov maček, »signor Giannino«. Čast, komur čast! Giannino ni bil navaden muc, temveč povzdignil se je bil v teku dogodkov na nekovo stopinjo mačje kulture, o kateri se niti sanjalo ni njega menj srečnim tovarišem. Naklonjeni so mu bili bogovi od prvih dnij njega rojstva. Plemenitega mačka sin, ostal ni dolgo v prebrižni oskrbi svoje mamice, katere ljubeznipolnega negovanja in izvrstnega vodstva ni pozabil nikdar. V nežni mladosti je prišel v hišo stare, toda bogate gospodičine Veronike Prikopčeve. Dobrosrčna dama je skrbela za mlado stvarco takó, kakor le skrbi neizprijeno deviško srce. Da bi ne hodil nje varovanec brez imena po svetu, krstila ga je »teta« Veronika: Giannino. Gospodičina je bila namreč pred toliko in toliko leti bogato svoje srce posvetila črnoórkemu Italijanu, ki se je pisal Gianni Venuto. Iskreni ljubimec pa je imel kratek spomin — za mladega možá res prav žalosten pojav. Ko je bilo treba, spomnil se ni južnih svojih priseg in zaveze svoje, temveč pozabil je ljubice takó popolnoma, da si je izbral celó drugo za življenja boljšo polovico. Navzlic temu ga je ohranila gospodičina Veronika v dnù čutečega srca, dejanski pa izkazovala svojo ljubezen drugim primernim stvarém, zlasti našemu mačku. Mladi mišji strah je bil lepó bel, brez vseh madežev, prava podoba nedolžnosti in čistosti. Vrhu te prikupne zunanosti je mijavkal takó milo, takó proseče in genljivo, da se mu blágo srce póstarne device ni moglo delje zapirati. Kakor je trdila, niti ni mijavkal, nikakor ne, ampak popeval je takó rekoč žalostinke, prav takó, kakor nekdej ljubljeni Venuto s tožno svojo kitaro. Facit vsega tega: Prikopčevi gospodičini je ugajal Gianni II. takó zeló, da ga je stalno vzprejela v svojo hišo in skrbela zánj, kakor skrbi mati za ródno dete.

Ko se je mladeniški muc zavédal svojih močij in ko se mu je vzbujalo hvalno hrepenenje po slavni činih v bóji z mišimi in podganami, poučila ga je njega zaščitnica, naj se nikar ne muči in ne

postavlja lahkomišno v nevarnost. Saj je za to drugih dosti. Pokladala mu je toliko dobrega, da se Giannino od tedaj niti ni menil za zanimljivi lov, ki okrepčuje teló in razvedruje misli. Sit maček ne loví mišij.

Delal ni od tedaj ničesar, umeknivši se v zasebno življenje. In vender je bil takó lepó okrogel in rejen! Boril se ni za svojo vsakdanjo miš kakor njega sorodniki tù dôli. Kakor svetopisemske lilije na polji in ptice pod nebom, ki niti ne sejejo niti ne žanjejo in jim je venderle prav dobro, rasel je, sevéda menj na duhu nego na telesi, in užival dolce far niente božjih dnij.

Navzlic duševnemu svojemu uboštvu je čutil in preudaril izvrstnost svojega razmerja — in obšla ga je visoka prevzetnost. V svesti si svojega višjega mačjega stališča, zavedujé se vélikokapitalistiške sile svoje gospodarice, izgubil je ponižnost srca, in prevzela ga je nekova noblesa, strože rečeno, nekov nápuh. Prezirno je gledal dôli na »plebejce« in njih malouspešni umazani trud. Njemu ga ni bilo treba. Točno mu je bil pripravljen krožnik trikrat na dan, nalit s sladkim mlekom ali obložen s pikantno dišečo klobasico. »Eto svega, što ti srce prosi!« Svojih kavzalistiških potreb mu ni bilo treba zadovoljevati s praznimi fikcijami, kar se je tolikokrat pripetilo njega drugovom nižjih slojev.

Takó je živel presrečni Giannino.

Le kadar ga je spomnil glas prirodni, počastil je mačjo družbo s svojim posetom. »Srce k srcu sili!«; nenavadno odločno je ogrizel in opraskal vse tekmece, koketujoče z gospodičino ali vdovo, katero si je izbral záse. Izvrševal je nečuvene čine baladske hrabrosti s krempljem in zobom in se potem »po dobljeni slavni zmagi« uljudno ponudil dotični lepotici za »cavaliere servente«. Celó dobro teto Veroniko je ostavljal take čase; kaj se hoče: »L' amour, le grand moteur!« Odhajal je z izvoljenko na divna ponočna potovanja po bližnjih strehah in dvoriščih in si naslajal estetiško srce v pristni romantiki. Izvirna čustva silne svoje ljubezni je izlival pri bajnem luninem svitu v mile melodije, spominjajoče indijanskih mrtvaških davorij . . . Skesán se je vračal grešnik domóv, ko mu je dozoril sad spoznanja. Ko »mežnar odzvonil je dan«, in ko

»Strast občutkov divjih mine,
Jasen mir se v prsi vsedes.«

Gospodičina ga je vzprejela vselej brez pokore, vsa srečna, da se nje »ubožcu« ni zgodilo ničesar zlega. —

Kakor druge dni, takó se je naš muc tudi danes grel na visokem svojem mestu. Toplo pomladansko solnce mu je kàj ugajalo. V tem trenutku je bil malone popolnoma zadovoljen s seboj in s svetom. Hvalil se je, da ni takov kakor njega žlahtniki in sploh živali dólí na dvorišči. Leno je opazoval gizdavega petelina, požrešne kokoši, nerodne race in budalaste gosí, njih kretanje in gibanje, iz kratka, vse socialno življenje v ozkem okviru ljubljanskega predmestnega dvorišča. Pomežikaval je in mislil težke misli. Mogoče, da je imel v kipečih prsih kàj živega politiškega čustva, morda mu je živela v njih velika národnostna ideja, ideja mačje vzajemnosti, misel o rešitvi národne kosmate eksistencije, misel o konci stare raztrganosti in zavidne nezloge, mogoče! Odločno tega ne moremo trditi, gotovo pa je to, da je več kritikoval nego pozitivno snoval.

V globokih modroslovnih mislih in udobnih zasebnih čustvih je zadremal. Kàr ga vzbudi neprijetno in glasno lajanje. V olimpskem miru pogleda dólí in uzrè najhujšega svojega sovražnika, velikega, črnega psa. Karo laja, cvili, tuli, skače, miga z repom in grozí mačku z zobmi, toda zaman! Giannino se niti ne gane, na varnem je, na svojem je. »My house is my castle!« Moja hiša, moj grad! Le repénci se, nisem ti v strahu! Psa to do žolča ujezí, da je ves njegov trud le prazna želja. Sedaj se pa maček venderle gane, toda po individualni inicijativi, iztegne se v epiško širino in pokaže Karotu fino-ironično hrbet ter počasno odkoraka po opeki navzgor. To je superlativ za plemenito jezo Karotovo; ne vé, kaj bi počel! Vse zaman, ne dobí ga! Byronovo breznadje se mu vseli v srce. Končno zamahne z repom in steče za gospodom, ki mu je zazvižgal.

Ta prizor se je dogajal malone vsak dan. Jekleno vztrajno je pričakoval Karo, da se njega dušmanin vender kdàj spozabi in da pride dólí na dvorišče. Toda maček mu ni privoščil take prilike. Hodil je sicer često na Prikopčev vrt na sveži zrak, nikdar pa se ni pozabil vrniti o pravem času proti póldne na svojo streho in dražiti psa z nedosežnim svojim bitjem.

Giannino je v tem izginil skozi podstrešno okno in pristopical k teti Veroniki v kuhinjo. Gospodičina Prikopčeva pa ni bila sama na tem imenitnem mestu; imela je mlado in kàj urno pomočnico, déklico kakih devetnajst let, lépo kakor »jutranja zarja«.

»Zopet je lajal óni grdi črni pes na našega ubogega Giannina«, tožila je stara. »Kàj ne, Minka, bolje bi bilo, da bi te živali nikdar ne bilo pri hiši?«

»Saj mu ne storí ničesar, teta; gospod Gvozdan ga vselej pokliče k sebi. In naš muc je tudi tolikanj pameten, da ne gré dólí.«

Ko je mlada déklica imenovala »njegovo« ime, zažarilo se ji je lice nekamo sumnjivo. Ako bi kdo trdil, da se ji je cvetoči obraz zardel zaradi tega, ker je položila na ogenj novo poleno, razodeli bi mu skrivaj vse kaj drugega.

Gospod Vladimir Gvozdan, uradnik južne železnice, stanoval je nekoliko mesecev v Prikopčevi hiši, sestavljeni od štirih poslopij. Vračujoč se s kolodvora, moral je Vladimir, ako ni hotel iti po daljšem poti, vselej skozi véžo, tik stanovanja Prikopčevih, po stopnicah čez dvorišče v oddelek, ki je stal oddelku hišne gospodarice nasproti. Avtentiške priče poročajo, da je mladi uradnik obično rabil ta krajši pot. Slučajno, sevéda, videvala sta se dan na dan Vladimir in Minka, ker je slučajno morala Minka vedno iz kuhinje v sobo, kadar je prišel »on« skozi véžo; slučajno sta se pozdravljala, slučajno zaljubila, vse slučajno! Ti slučaj ti, kaj vse napraviš!

Vladimir Gvozdan je bil pa tudi res prav prikupen človek. Oprósti torej Minki, ljubi čitatelj, da je takó slučajno hodila čakati Vladimirjevih poklonov! Toda gospod Gvozdan ni bil samó prijeten mož, temveč tudi odločen mož. Ko je videl, da se trdnjava majè, porabil je ugodno priliko in poskusil drzen naskok, katerega je zahvaljal za končno kapitulacijo. Kakó in kaj, to vprašaj porednega Amorčka, ki je zasadil tisti sladki dan rdečo zastavo ljubezni na vrh Prikopčeve hiše! Od tistega časa pa je Minka solila juho popolnoma po drugih metodah, kar ni prijalo niti konservativni teti, niti naprednemu bratcu Bogdanu.

»Véš, Minka, ko bi bila védela, da ima gospod Gvozdan tisto črno zvér, prepovedala bi bila Zajčevim, da mu oddadó stransko sobo. Mèni se vse takó zdí, da Karo danes ali jutri storí kaj žalega Gianninu. Čemú neki ima psa?«

Minka ni odgovorila ničesar. Le fino vzvite ustnice so nejevoljno pomigale, češ, čemú pa imamo mi mačka?

Izrekla pa tega ni, Bog ne dáj! Grozno bi užalila teto, katero je ljubila, kakor svojo drugo mater. Minka in bratec Bogdan sta bila siroti; pri bogati teti sta našla najboljše zavetje. Starica jih je imela rada, vse tri z mačkom vred. Skrbela je za izvrstno vzgojo netjákinji in netjáku. Zlasti za Minko je mnogo žrtvovala, in vse je kazalo, da bode deklè kdáj vzgledna žena. Teta Veronika je imela svoje estetiške potrebe, kar je ni motilo, da bi dobro kuhala in gospodinjala. Nje Simona Jenka je okapljala marsikatera odkritosrčna solza, posvečena spomenu nevrednega Italijana. Glasbo je visoko cenila: Minka se je učila klavirju, Bogdan pa goslim, dasi bi se bil rajši v prostih urah

igral — »Indijance«. Osrečeval je namreč drugi razred gimnazijski z nemirno svojo osebico, baš v ónih letih, ko so slavni divjaki, po belokožcih krivično zatirani, učeči se mladini jedini in prvi idejal.

II.

„Da ne smém, si ukazála.“

Prešéren.

Vsakdo mi pritrđi, da kratki trenutki v veži ne zadoščajo zaljubljenecem, kakeršna sta naša Minka in Vladimir. Ljubezen je sicer slepa, toda skoro najde priliko. Marsikak skriven sestanek, marsikak nepozaben tête-à-tête je zabeležiti nepristranskemu poročevalcu. Moj Bog, čemú so vender glasbene ure odraslim déklicam? In celó v mráku, da ta in óna radovedna bábnica ničesar ne vidi, kar bi besnilo nje zavist! Kaj je to strašnega, ako spremlja mlad mož mlado déklico? Samemu ni dobro biti! Družbinsko čustvo!

Vender tudi ti skrivni sestanki so bili vroči ljubezni Vladimirovi premalo. Kar se tiče nas, odobravamo njega trud. Vzel je glavno trdnjavo, ključ do zemeljskega raja, vender ne popolnoma: nevaren stolp se je še branil. Tudi tega mu je premagati.

Nekega lepega póldne poseti nekoliko pred kosilom blagorodno gospodičino Veroniko Prikopčevo in jo ponižno naprosi, naj mu milostivo dovoli, da bi spravil pod streho nekaj praznih zabojev, katere mu je poslal prijatelj. Sevéda ni privédel s sábo nikakeršnega Karota, zakaj Minka mu je že iz davna odkrila, kakó slabo misli teta o pasjem ródu.

Stara gospodičina pa v njem ni videla drugega nego posestnika »grde, črne prikazni.« Žál ji je bilo, da nima prostora, da je že ves oddan, da pa tudi ne more biti porok za varnost — summa summarum, da ne more, kakor bi rada, ustreči želji gospoda Gvozdana.

Resnici na ljubo moramo povedati, da je bilo pod streho dovólj prostora. Ali kaj ji je bilo do prostora, odreči je hotela kàr naprej želji uradnikovi! Zakaj pa je bil tudi takó neroden in se je predrznil imeti takó ostudno pošast! Kratko, toda uljudno ga je odslovila. Ubogi Gvozdan sam ni védel, kdaj in kakó je našel izhod.

Žalostno! Vse drugače si je bil slikal uspeh svojega poseta! Tudi njemu ni bilo dosti do zabojev. S teto je hotel govoriti! Domišljal si je celó, da ga povabi, naj pride večkrat góri. Ali — vrgel je raka v vódo! Naučil se je bil o mačkah več mičnih pripovedek, v katerih so se njih kreposti, nečuvveno poveličavane, svetile v naj-sijajnejšem koloritu. Ž njimi bi jo bil pridobil, toda — odbila ga je. Nesrečna iluzija!

Ostali so mu le kratki sestanki in up v boljšo bodočnost.

III.

„To bil je vihár, to bil je vihár“.

S. Gregorčič.

Pod prostorno skládanico konci dvorišča so imeli svoj »vigvam«. Bilo je popóldne, sobota. V svetem miru so počivale preparacije in gramatike . . . Resno, nepremično so čepeli na tleh bojeviti Indijanci, na čelu jim »Tuleči volk«, imenovan v navadnem življenji Bogdan Prikopec, stud. gimn. II. b. »Tuleči volk« je bil jeden prvih »divjakov« vse spodnje gimnazije. Mnogo bolje nego sprežati in sklanjati je umel delati loke in pušice, tomaháke, bodalca, kopja in drugo bojno orožje, noseče neizogibno smrt vsem »belokožcem« v podobi predmestnih mačkov in psov. V tivolskih in gólavskih goščah je tudi lovil prave, žive realce. Kar je bilo živalij v hiši, bil je jedini Karo varen njegovih pušic, ker je imel toliko »pristno indijanskega« na sebi. Nekoliko pa tudi zató, ker je gospod Gvozdan slavnim »sinovom prerij« dobrovoljno pomagal v njih bojevitih težnjah. Dà, ta Gvozdan, to je bil njih mož! Ko bi šlo, izvolili bi ga za vodjo, ali vsaj za »možá medicinca«. Veselo je prepustil imenitnemu rôdu siúškemu svojo sobico, da so spravljali divjaki vánjo ali svoje orožje ali bogato zbirko ljubljenih indijanskih knjižic.

V skládanici so torej sedeli in pušili »pipo mirú«. Počasi in častito se vzdigne »Tuleči volk«, prvak vseh Siú, pogleda svojih pet, šest tovarišev in pravi:

»Ljubljeni bratje! Manitu nas je udaril z mogočno roko svojo. Zadnjo sredo so nas zvito premagali belokožci, ki imajo véliki vigvam realski blizu zelene ‚Zvezde‘. In zakaj so nas premagali, vprašam brate svoje? Samó zató, ker se premalo vadimo!«

Polglasno brenčanje žalostnega pritrjevanja prihaja iz ust premaganega národa. »Tuleči volk« pa tuli dalje s povzdignjenim glasom:

»Ali so morda belokožci močnejši nego sin prirode? Ali imajo ostrejše oči in tanjši sluh nego mi? Ne, pravim vam! Kadar zopet izkopljemo bojno sekiro, moramo jih poraziti do cela. Vaš brat je govoril!«

Glasno odobravanje se začuje po teh besedah. Oglasili so se še »Kosmati medved«, »Zeleni martinček«, »Brzi jelen« in »Skakljajoča pastiričica«. Jedino »Debeli jazbec«, pekov sin, ki je zalagal siúški národ iz bogate zaloge svojega očeta, jedino on je molčal. Govorili so vsi v duhu predgovornikovem in poudarjali, da jim je treba več »vaje«.

Poglejmo v tem nekoliko na vrt in na dvorišče. Gospodičina Veronika je zahajala vsak lep dan na vrt tik hiše in sedevala pod staro hruško. Tù je sáma ali z netjákinjo brala in pletla.

Danes Minke ni bilo, pač pa je sedel »signor Giannino« ob nje nogah in zadovoljno predel. Njega mir pa je bil kratek, kakor razvidiš iz nastopnega dogodka.

Gospod Gvozdan se je ta dan nenavadno kmalu vračal iz pisárne. Žalosten ni bil. Da je takó hitro prost, to ni žalilo niti njega, niti Karota, ki je svoje veselje očitno kazal vsemu ljubljanskemu svetu, sedaj besno dirjajoč za vozovi, sedaj podèč svoje drugove.

Gospodarju daleč naprej švrkne pes v hišo Prikopčevo in hiti pogledat, kaj dela njega prvi in nedosežni sovrag Giannino. — Nič! Danes ga ni niti na strehi, niti na dvorišči! Pač pa zapazi Karo grešno vesel, da so vrata na vrt — odprta!

Mal-à-propos!

Neusmiljeni bogovi, kaj vam je ugajalo v neumevnem vašem sklepu? Odvrnite psa od vrat, sicer ločite dva nedolžna človeka mordà na veke! Vi nečete? Trikrat gorjé! —

Često že je stal črni Karo pred zaklenjenim rajem; nikdar ni mogel vánj. Prav zaradi tega pa si je slikal v pasji svoji domišljiji ta kraj sósebnó imeniten in zanimljiv. Kdo vrže torej prvi kamen nánj, da se je udal zavédnemu hudobnemu glásu?

In zgodilo se je, da so stopile po mnogih, mnogih letih, kar je gospodarila teta Prikopčeva, prvič zopet pasje noge na posvečeni kraj.

Najprej se obrne Karo nekoliko pogledat med visoke fižolove preklje. Ko najde tù vse v najlepšem redu, objame ga zadovoljstvo, in počasno krene zopet po mehkem pesku okolo na levo.

Toliko da se obrne, že glasno zalaja. Maček, maček tam pod hruško! Vender jedenkrat! Bliskovito se zažene proti drevesu.

Vladimiru, pogrešajočemu Karota, vzbujale so se takoj početkoma črne slutnje, katere so se mu zdele čimdalje upravičenejše, čim glasneje je lajal in tulil pes. Brzo steče za njim — toda vse zvižganje, vse klicanje zaman!

Karo se je popolnoma spozabil, vso omiko in uglajenost je vrgel raz sebe in se pokazal v vsi prvotni pasji surovosti. Urno in urneje je švigal za mucem, ki se je tolikanj prestrašil, da ni skočil na bližnje rešilno drevó, temveč udaril po sredi vrta, lahkómiselno tolmačèč si pójem o části. Takó sta se drevila, bela nedolžnost in črna pregreha, zlobni demon Ahriman za dobrim' Ormuzdom, luč za temò brez usmiljenja do nežnih cvetic in mladih nasádov, rezala jo po gre-dicah, po solati, vedno dalje, dalje . . .!

Čudni vrišč doseže tudi indijansko tanka ušesa zborovalcev siûških pod skládanico. Sevéda pritekó takoj in obogaté prizorišče z bojevitimi svojimi osebami.

Ko dospè Vladimir na lice mesta, to je sredi vrta, prihruje divji lov prav mimo njega. Naprej zbegani maček, za njim črna pasja pošast in v kratki razdalji nekoliko korakov suha oseba tete Veronike. V desni je vihtela dolgo fižolovo prekljo in visoko vzdigovala abstraktne noge v transcendentalno zelenih copatah. Na desni in levi strani divji Indijanci, od nog do glave oboroženi, vsi z divjim bojnim krikom. In vsa ta drhal se je drevila v prečudnih skokih per fas et nefas, ultra citraque po repi, pesi, korenji, zelji, karfjolah, mendrala raznobojne georgine, pelargonije, pisane turške klinčke, nežne medvedje gobčke!

»Der Casus macht mich lachen!«

Gvozdan se ni mogel delj siliti, prasnil je v presrčen smeh in sam stekel za smešnimi lovci.

Tik pred hruško ugrabi Karo sovražnika rodú srditega. »Proz poljanu mrka krvca teknu!« Vsa na jok ju doteče Veronika in dreza po psu, dokler ne izpustí mačka, ki srečno spleza na hruško.

Gospodičini se iskré očí v sveti jezici! »Ljutit aga mrko gleda.« Ta predrznost! Tuj pes na domačega mačka!

»Gospod Gvozdan, tega vam ne pozabim nikdar,« izreče težko sopèè s hripavim glasom.

»Mili Bože, što je raja kriva?«

Nesrečni Vladimir zadene breme pasjih pregreh na nedolžno svoje ráme in odide, rekši psu: »Das war kein Heldenstück, Octavio!« Potuhnjen, privitega repa se obrne Karo od kraja svoje slave, čutèè, da je razžalil gospodarja.

»Krvave te slave srèè se kesú.«

(Konec prihodnjič.)

lepota (torej tudi duševna lepota očesa) je napósled le svojstvo pristnega ali navideznega gibanja.«

Pri konci smo. Toda ne moremo dostojneje završiti razprave svoje, nego da postavimo semkaj óne krasne besede iz visoke pesmi ljubezni, ki jih govori Romeo na oči svoje Julije:

»Dvojica zvezd, najlepših na vsem nebu
V opravkih svojih prósi Julijnih
Očij, da zánji v krogu tem bliščé,
Doklér bi posla ne opráville,
Da tam očí blesté, bi zvezdi vaju
Ta lica kràs sramótil prav takó,
Kot svečo dneva svit; saj nje očí bi
Iz zračnih visočin takó sijale,
Da pel bi ptič, menéč, da je že dan.«

1) Ta prevod mi je blagovolil na mojo prošnjo doposlati g. prof. dr. K. Glaser, za kar mu na tem mestu izrekam iskreno zahvalo.

Signor Giannino.

Humoreska, Spisal R. Murnik.

(Konec.)

IV.

„On ni mogel in ni smel drugače“.
Gorázd.

Narjeto poletno jutro. Na južnem kolodvoru stoji gorenjski vlak pripravljen za odhod. Množica veselih izletnikov je že posedla kupéje, med njimi gospodičina Veronika in Minka in nemirni duh gimnazijski, gospodič Bogdan Príkopčev. Mladi učenjak, v prostih urah navdušen Indijanec, ločil se je težko, težko od svojih bratov v Manitu. Trda usoda v podobi latinškega profesorja je hotela, da se je ustavila njega gimnazijska karijera za dva meseca. Dobil je — horribile dictu — premesten izpit v jeziku Ciceronovem. Zató je moral danes prah domačega kraja stresti raz svoje »mokasine« in zapustiti zatirani svoj siúški národ. To ga je bolelo. Višje povelje je oddal »Skakljajoči pastiričici«, resnega obraza, z žalostnim glasom. Tožno je mislil na divne napade in boje, katerih se smejo sedaj udeleževati »Brzi jelen« in »Kosmati medved«, »Debeli jazbec« in »Zeleni martinček«. Bog vé, kakó bode vodil »Skakljajoča pastiričica«, namestnik njegov, hrabri národ . . .

Takó je mislil Bogdan in tiho čepèl na klopi nasproti sestri in teti. V naročaji je držal jerbašček. Ako že to samó ob sebi ni prijalo njega velikoindijanskemu duhu, jezila ga je še bolj vsebina jerbaščkova. V njem ni bilo namreč nič drugega, nego latinska gramatika in — signor Giannino. Knjiga, ki mu je »pokvarila vse počitke«, nasprotna vsem plemenitim težnjam po indijanski popolnosti, ta knjiga in maček, ki je vzpričo zadnje dogodbe na vrtu provzročil malone neizogibno pogubo slavnih sinov prerije, to držati v jerbasu, katerega rabijo belokožne skvâ pri gospodarskih opravilih — sramota!

»Tuleči volk« torej ni bil dobre volje, niti sestrica ne. Minka bi bila namreč tolikanj rada sedela ob oknu. Zakaj? Ej, rada bi bila videla, kakó pristoja rdeča službena čepica nekemu mlademu uradniku, rada bi videla, kakó se suče v strogi službi, drugega nič. Pa je moral ta debeli široki dedec z vijoličastim nosom oblastno zasesti prostor s tovarišem, ki je bil suh in dolg, pravo kontradiktoriško nasprotje debeluhu! Le teta Veronika je bila dobre volje. Veselila se je, da ima ljubljeno trojico zdravo pri sebi in domá vse v rédu, veselila se je počitka.

Gospodičina Veronika je bila post tot discrimina rerum spoznala, da je svet večinoma hudoben. Nikdar bi ne bila pustila Giannina samega domá. Tega ne! »Naj gré uboga živalca z nami in naj uživa čisti gorenjski zrak.« Še menj bi bila dopustila, da bi vteknili mucka v voz, odločen živalim. Vzela je jerbašček in dejala belega »ubožca« vánj. Táko stvar imaš lahko vedno s seboj; kdo bi vtikal nos v torbo in preiskaval, kaj je v nji?

Signor Giannino je sicer konstatiral, da ni bil v taki kletki še nikdar in je bil zaradi novosti svojega položaja tudi nekoliko vznemirjen. Vender je bil v obče tih in miren, kakor se to spodobi više stoječemu mačku.

V tem trenutku tretjič pozvoní, izprevodnik zatrobi, in lokomotiva zapiska, da kâr letí skoz ušesa. Vlak se premika.

Strmé opazuje Giannino te neznane pojave. Zvonjenje, pisek, drdranje, nevarnost! Tù se godí nekaj strašnega! »Sauve qui peut!« Otmí se, kdor se more! In Giannino napnè vse svoje močí, prasne v elegantnem liriškem vznosu iz torbe in skozi odprto okno v zláto prostost!

»Moj maček, Giannino moj!« zastoče prestrašena teta. »Oh, povozi, pobije se, konec ga bode! Da sem mórala res v petek na pot!«

Te njene ekspektoracije pa niso trajale dolgo. Potniki so se spustili v glasen smeh, vidèč podjetnega muca, kakó uhaja s smelim

skokom. Še bolj so se smijali jeremijadi stare gospodičine. Minka je mislila, da ji je umreti od sramí, nadejebudni Bogdan pa si je želel najostrejše svoje pušice in tomahâke, da bi postreljal in skalpiral grohotajoče se belokožce.

»Gotovo ni imel vožnega listka«, oglasí se debeli rdečenosi dedec poleg gospodičine Veronike in iz nova zahahljá v najprijetnejšem basu. Njega sosed, suhi komar, pogodí v nekoliko hipih, da je bil to izvrsten dovtip, raztegne usta malone do ušes in nasmeje nekoliko skal v visokem tenoru.

»Samomor, samomor!« povzame zopet debeluh in zadovoljno gleda na smijoči se zbor v kupéji. »No, lepe dni smo ućakali! Nikdo že ni zadovoljen na svetu, še maćki ne. Kaj bode!«

»Lahko mu!« dovtipari dolgi tenor, »prebil je vse težave, nas pa še ćakajo!«

»Kaj težave!« povzame besedo trd gorenjski kmet. »Saj mu še davka ni bilo treba plaćevati!« Homerićen smeh! —

Mnogo veselosti je še provzročil ponesrećeni Giannino, in naši trije znanci so bili prav zadovoljni, ko je zaklical izprevodnik ime njih postaje.

V.

»In ne pekla ognjena sila
Vezí ne bode razrušila!«

S. Jenko.

Teta Veronika bi bila najrajši izstopila takoj pri bližnji postaji, Oh, ko bi ji bilo mogoće stopiti v kupéj za dame, kar je želela že takoj poćetkoma! Ali vse je bilo prenapolnjeno. Do letovanja na Gorenjskem je izgubila skoro vse veselje. Napósled pa se je le nekoliko utolažila. Dospevši v M.*, šla je takoj k móžu, kateremu ne imponira nobena dalja. Ali glej! Ćakal jo je tam že telegram:

»Velećastita gospodićina! Giannino zdrav in vesel.

Pride v nedeljo za vami.

Zvest prijatelj.«

Gospodićina je bila ginjena. Giannino živí! Še je dobrih ljudij na svetu! Toda kdo je ta zvesti prijatelj? Plemenito srce se je usmililo nedolžnega bitja in privéde nazaj izgubljenega ljubljenca. Hvala ti iskrena, blagi mož!

Z vso krepostjo ženske radovednosti sta ugibali stara in mlada kdo bi utegnil biti zmožen takega nenavadnega prijateljstva. Minki je šinilo v glavo, da »on«, ali samó za trenutek; ne, to je nemogoće.

»Véš kaj, Minka, bodisi že, kdor hoće; žlahtno srce ima, pa je! Dobri ćlovek! Ko bi mu bilo kàj do denarja, poslal bi nam muca

po pošti. Ali da pride sam, to mu daje izvrstno izpričevalo! Venderle se mi zdi čudno, da vé za naš naslov. Sáma ne vé, kakó bi mu pokazala svojo hvaležnost.« —

Prišla je toli zaželena nedelja.

»Kaj meniš, Minka, ali pride neznani naš prijatelj? Oh, da bi bilo res,« povzame teta Prikopčeva, ko sedita z Minko po maši v svoji sobi.

»Sevéda, teta, brzojav . . .«

»No, ljuba moja, brzojav nam sicer obeta — ali morda se je kdo pošalil z nama.«

V tem nekdo potrka. Radovedni zakličeta obe zajedno: »Prosto!«

In kdo vstopi? Gospod Vladimir Gvozdan, najlepši uradnik južnega kolodvora, kakor je bila našla Minka, in najhujši sovražnik nedolžnih mačkov, kakor se je bila uverila gospodičina Veronika. Prinesel je s sábo ličen zabojček.

»Klanjam se damama«, pokloni se Vladimir, „in prosim, da mi oprostita, ker vaju motim takó zgodaj. Ali Giannino ne dá mirú v svoji leseni ječi, saj vidita . . .«

Gvozdan odkrije pokrov, in ljubljeni muc poskoči v geometriško najkrajšem poti »teti« v naróčaj.

Radost in ginjenost Prikopčeve gospodičine je bila — recimo kratko — nepopisna.

»Ti ubogi moj mucek ti, kakó je to lepó, da te zopet vidim! Kàj ne, da si se prestrašil, ko si ušel? In če bi te bili povozili, mojega Gianninčka? Ti mucek ti! Ti ubožec, no, no, ti siromaček, no, no!«

Takó je šlo v jedno mer. Giannino je bil zaradi mehkih in žalobnih glasov zaščitnice svoje sam ginjen in je sočutno mijavkal.

Kar se tiče mladih dveh, nista bila prav nič zoper to, da se je teta bavila zgolj z najdenčkom. Pošteno sta porabila kratke trenutke in si povedala s pogledi več, nego pové deset pisem.

Vsaka reč pa traja le svoj čas, tudi veselje starih gospodičin, ki ljubijo mačke.

Veronika se prijazno obrne k Vladimiru in mu ponudi stol.

»Zeló sem v zadregi, cenjeni gospod Gvozdan, kakó bi vas uverila, da sem vam neizrecno hvaležna. Prosim vas, pozabite blagovoljno, kar je bilo neprijetnega, in povejte nama, kakó se vam je posrečilo oteti mojega mucka.«

»Drage volje, milostiva gospodičina! Giannino je prihitel po svojem skoku naravnost v skladišče k delavcem. Delavec mi ga je prinesel pokazat. Vzel sem ga domóv, in sedaj je tù. Kakor vidite,

pri tem nimam nikakeršnih zaslug. Rad bi bil storil kaj več za takó lépo živalco, če bi bilo treba.«

Sevéda je moral Vladimir ostati pri kosilu in obetati, da skoro zopet pride. Teta ga je povabila za vselej.

Od Gvozdana izvestno ni bilo pričakovati, da bi zamujal lepih prilik. Vzroka temu nam ni treba utemeljevati širše. Stari teti se je prikupil mladi mož čimdalje bolj.

In ko je naprosil⁵ nekega lepega dné Minko za ženó, blagoslovila je radostno lépo dvojico.

Giannino pa je živel še več let zadovoljno pri svoji gospodarici. Ko se je postaral in so mu opešale moči, da mu niti mlajši mucí v v hiši niso kazali več dolžnega spoštovanja, morila ga je velika žalost. V takem razmerji mu njega strogi pojmi o části niso dopuščali, da bi živel še delj. Legel je torej in ostavil vse posvetno. Žalostna Veronika pa je dala njega zemeljske ostanke prirediti za veden spomin. Z žaganjem napažen, s steklenimi očmi in lepó zavitim repom stoji na jedni tetinih omár in dela, kar je prej delal — počiva, on, vseh mucev muc, »signor Giannino!«

Pavel Knobelj, slovenski pisatelj in skladatelj.

Predavanje v slovanski čitalnici v Trstu dné 23. malega travna 1892. leta.

Spisal Gr. Jereb.

(Dalje.)

II.

Knobljeve posvetne pesmi.

Naslov Knobljevim posvetnim pesmim je: »Shtiri pare | kratkozháfni | **Novih Pesmi** | od Paula Knobelná fkovane, | Inu Krainzam sa spomin dane. (Nató so navêdeni naslovi vseh osem pesmij, katere obseza ta zbirka.) | Pervizh vun dane. | V' Kraini, | per Ignaz Kremshari 1801.« | [8. 40 strani]. Po tem naslovu sodêč, utegnili bi misliti, da so bile te pesmi natisnjene v Kranji, kar je pa nemóžno, že zaradi tega, ker ni bilo v Kranji nikdar tiskarne. Vémo, da je Knobelj trinajst let učiteljeval v Kranji